

нѣто на правото на личность-та и на правото на цѣлото общество. Древнитѣ общества бѣхъ малко прѣуспѣли въ изученіето на законитѣ на природата и въ обсъжданѣто на общественнитѣ въпросы; въ гражданскія животъ, тѣхната пустословна философія стѣсняваше опыта и разума; тѣхната опытность бѣше нищожна и цивилизаціята имъ малко развита. Напротивъ злинитѣ сръщо които ратува политическата економія бѣхъ по многото втъканы въ учрежденіята на древнитѣ общества. Древность-та имаше узаконено робството, презираше труда и гледаше на войната като на средство за придобыванье. За туй древнитѣ грѣцкы и римскы общества трѣбаше да са съборѣжтъ и исчезнжтъ, щомъ пристигнахъ въ невъзможность да грабѣжтъ и да обиратъ, което още потвърждава мнѣніето че сѣко общество основано и управляемо съ неправда прилича на зданіе построено на пѣськъ.

Днесъ положеніето на работитѣ са измѣни въ много, и освенъ нѣколко стѣсненія, нѣколко слѣды на робство които клонѣжтъ отъ день на день да исчезнжтъ, днесъ вече търговецътъ, художникътъ, земледѣлецътъ и най-простыйтъ работникъ може свободно и по волята си и да са посветява на угодното си занятіе и да са условия свободно съ когото иска; днесъ вече той са счита господарь да са ползова и да располага свободно плодовѣтъ на своя трудъ. Отъ тука благородната самонадѣянность която характеризова сѣкиго чловѣка който за сичко е длѣженъ на себе си и като свободно лице отговаря самъ за сичкитѣ си дѣйствія предъ обществото. Но като свободенъ сѣкій трѣба да познава своитѣ права и длѣжности и да упражнява ра-